

ОТЧЕТЪТ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА БЮДЖЕТА -
НАКРАТКО

2019

МИНИСТЕРСТВО НА ФИНАНСИТЕ
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Основната цел на настоящия информационен бюлетин е **да представи накратко и по разбираем за хората начин основните акценти в отчета за изпълнението на Бюджет 2019.**

Отчетите за изпълнението на държавния бюджет по показателите, по които е приет, и на консолидираната фискална програма са въз основа на годишните отчети на първостепенните разпоредители с бюджет и отчета на централния бюджет. Планирането, изпълнението и отчитането на консолидираната фискална програма се извършва на **касова основа.**

Държавният бюджет е годишният финансов план на държавата и се приема ежегодно от Народното събрание със Закона за държавния бюджет на Република България за съответната година. Освен държавния бюджет, Народното събрание приема и Закон за бюджета на държавното обществено осигуряване и Закон за бюджета на Националната здравноосигурителна каса, при осигурена съгласуваност с държавния бюджет и включване в годишните разчети по консолидираната фискална програма. На местно ниво общинските съвети приемат бюджетите на общините, като размерите на бюджетните взаимоотношения с държавния бюджет съответстват на приетите със закона за държавния бюджет за съответната година. Бюджетите на Българската академия на науките, Държавните висши училища, Българската телеграфна агенция, Българската национална телевизия, Българското национално радио, както и другите обособени лица и структурни единици, включени в консолидираната фискална програма, се приемат от управителните им органи съгласно законите, уреждащи техния статут.

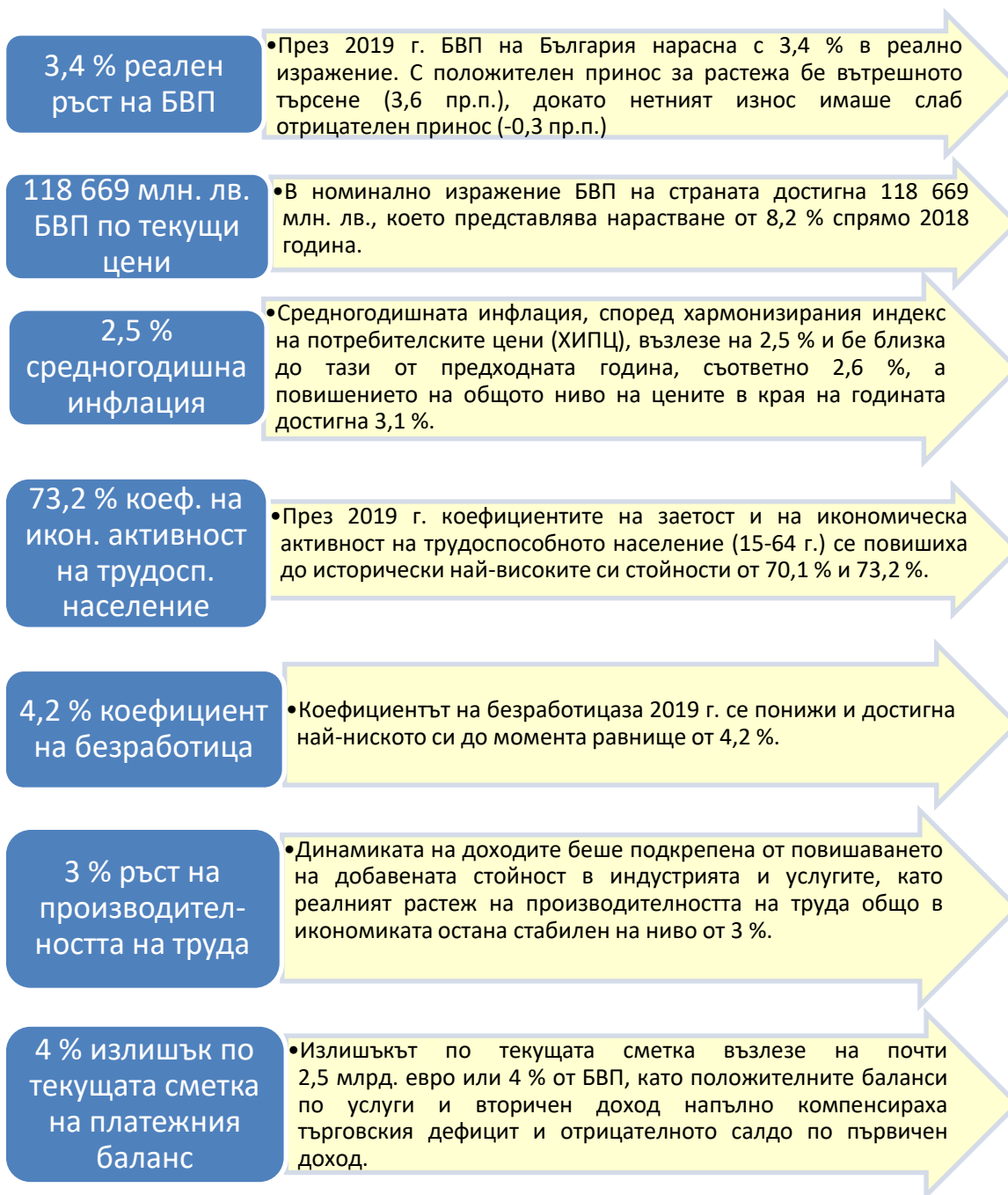
Консолидираната фискална програма (КФП) е система от обобщени показатели на включените в нея бюджети, сметки за средства от ЕС и сметки за чужди средства на бюджетните организации. Чрез показателите на КФП се прави оценка на провежданата политика в областта на приходите (данъчноосигурителната политика, ефективността на приходните администрации, формирането на неданъчните приходи, администрирането на помощите и др.), за преразпределителната функция на държавата и за приоритетните сектори, финансирани с публични средства. Бюджетното салдо, приходите и разходите по КФП са основните показатели при представянето на фискалната политика.

Акцент на фискалната политика е и разглеждането на показателите на т. нар. **начислена основа за сектор „Държавно управление“**, който съгласно Европейската система от сметки 2010 (ЕСС 2010) включва всички институционални единици, които са производители на непазарна продукция, предназначена за индивидуално и колективно потребление. С други думи това са всички органи и институции на законодателната, изпълнителната и съдебната власт на държавата, вкл. общинските администрации и социалноосигурителните фондове. Този сектор включва и ограничен брой нефинансови предприятия с предимно непазарна продукция, контролирани от централното правителство или общинските администрации, които са извън обхвата на КФП, както и нетърговски организации, извън КФП, но контролирани и основно финансирани от централното правителство и общинските администрации.

Независимо от различния обхват и методология за изчисление на основните показатели по КФП и на сектор „Държавно управление“, техният преглед показва от различен ракурс целите и резултатите на провежданата фискална политика и бюджетната позиция за съответния период.

МАКРОИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ НА БЪЛГАРИЯ ПРЕЗ 2019 г.

Повечето от основните макроикономически индикатори¹ са с положително развитие през 2019 г. както спрямо прогнозите при изготвянето на бюджета, така и спрямо предходната година:

¹Данните на НСИ за 2019 г. са предварителни и съответстват на използваните при изготвянето на Отчета за изпълнението на държавния бюджет на Република България за 2019 г. и придружаващите го документи, приет с Решение на МС № 697/01.10.2020 г.

Съпоставка на отчетните данни за brutния вътрешен продукт с допусканията и параметрите, заложи в макроикономическата прогноза по ЗДБРБ за 2019 г.

При съставяне на бюджета се използва за база макроикономическа прогноза на Министерството на финансите, която се основава на определени допускания и оценки към момента на нейното изготвяне. Съпоставката на реалните отчетни данни за brutния вътрешен продукт с използваните прогнозни оценки на етапа на планиране дава възможност да се оцени до каква степен изпълнението на бюджета следва прогнозирания макроикономически сценарий и да се обособят факторите, допринесли за отклонение на отчетните данни от прогнозите. Голяма част от тези фактори е трудно да бъдат обхванати и правилно оценени на етапа на изготвяне на прогнозата. Следващите редове обясняват наблюдаваните разлики между прогнозните и отчетните стойности на brutния вътрешен продукт за 2019 година.

Номиналната стойност на brutния вътрешен продукт с отчетни данни към април 2020 г. е с 2,3 млрд. лв. по-висока от прогнозата, заложи в ЗДБРБ за 2019 г., изготвена през октомври 2018 г. Малко над 1 млрд. се дължи на ревизия на данните за БВП за предходни години, публикувана през октомври 2019 г., а останалата част от разликата е резултат от разминаване между очаквания и отчет.

Реалният растеж на БВП бе по-нисък от прогнозирания в ЗДБРБ за 2019 г., но дефлаторът бе по-висок, поради по-добри условия на търговия (по-високо нарастване на цените на износа спрямо тези на вноса).

При прогнозиран реален растеж от 3,7 %, БВП за 2019 г. се повиши с 3,4 %. По-ниският растеж се дължи на отчетения спад на инвестициите. В същото време положителният принос както на потреблението, така и на нетния износ, бе по-голям от очаквания.

Общите инвестиции през 2019 г. намаляха с 3,5 %, при очакване за растеж от 9,1 %. На първо място разминаването се дължеше на изменението на запасите. Този компонент е много волатилен и традиционно при изготвянето на прогнози се залага неговия принос към растежа на БВП да е нулев, но през 2019 г. приносът му бе отрицателен и възлезе на 1,2 пр. п. Също така, разлика имаше и при очакванията за динамиката както на частните, така и на правителствените инвестиции. В ЗДБРБ за 2019 г. бяха предвидени инвестиции на сектор „Държавно управление“ в размер на 5,2 млрд. лв., но в действителност са реализирани инвестиционни разходи за под 4 млрд. лв.

Ефекти от усвояването на средствата по оперативните програми на Европейския съюз

След завършването на изпълнението на оперативните програми (ОП) от първия програмен период след влизането на страната в ЕС (2007-2013 г.), продължава да набира скорост изпълнението на ОП от втория програмен период (2014-2020 г.). Общата стойност на публичните² средства по оперативните програми, разплатени през 2019 г., възлиза на 1,1 млрд. евро, представляващи 12,6 % от бюджета на програмите. През годината темпът на усвояване остана съотносим с този през 2018 г., бележейки леко забавяне от 0,7 пр. п. Въпреки това, финансовото изпълнение³ на програмите достигна 42,7 %, надвишавайки чувствително регистрираното ниво през съответния период на миналия програмен период (35,2 %).

Размерът на разплатените публични средства за периода януари 2007 – декември 2019 г. общо за двата програмни периода възлиза на 11,4 млрд. евро.

По изчисления на Министерството на финансите с данни от Консолидираната фискална програма на страната за периода 2008-2019 г., средствата от ЕС са финансирани 42,9 % от всички дългосрочни капиталови разходи на правителството. През 2019 г., предвид постепенно напредващия етап на усвояването на средствата по оперативните програми от втория програмен период, е налице сравнително нисък дял на европейските средства в общите капиталови разходи на държавния бюджет (27,2 %).

Макроикономическият ефект върху българската икономика от средствата по линия на Кохезионната политика на ЕС е оценен чрез иконометричния модел СИБИЛА, версия 2.0. Изчисленията показват, че около 41 % от генерирания растеж за периода 2008-2019 г. се дължи на изпълнението на оперативните програми. Така, към края на 2019 г. нивото на реалния БВП е по-високо с 13,0 % спрямо сценария без кохезионни средства. В резултат на Кохезионната политика са стимулирани и частните инвестиции, отбелязали нарастване с 24,5 % спрямо базисния сценарий.

Структурните инструменти имат положително въздействие и върху пазара на труда, като за периода 2008-2019 г. са допринесли за нарастване на заетите и значително намаляване на безработните лица. Към края на разглеждания период коефициентът на безработица би бил с 8,2 пр. п. по-висок в отсъствието на средствата от ЕС.

Средствата по линия на Кохезионната политика на ЕС са допринесли и за подобряване на конкурентните позиции на българската икономика, като нетният ефект от подкрепените със средства от ЕК интервенции върху износа за периода 2008-2019 г. е възлязъл на 1,7 %.

² Средства от Европейския фонд за регионално развитие, Кохезионния фонд, Европейския социален фонд и съответното национално съфинансиране

³ Включва реално разплатените средства по линия на европейското финансиране и националното съфинансиране

Изпълнението на основните параметри по консолидираната фискална програма през 2019 година се разви в съответствие със заложената актуализирана рамка за годината, като приходите бяха изпълнени в пълен размер (изпълнение 100,4 % спрямо годишния разчет⁴).

Параметрите по разходите са близки до планираните с разчетите към ЗДБРБ за 2019 г., като разходите и вноската на Република България за общия бюджет на ЕС представляват 97,6 % от актуализираните годишни разчети към ЗДБРБ за 2019 година.

На база на данните от годишните отчети за касовото изпълнение на бюджетите на първостепенните разпоредители с бюджет салдото по консолидираната фискална програма за 2019 г. е отрицателно в размер на 1,0 % от БВП, като влошаването на бюджетния баланс на касова основа за годината се дължи на извършените разходи, свързани с реализирането на инвестиционния проект за придобиване на нов тип боен самолет за българските ВВС.

Заложените в ЗДБРБ за 2019 г. ограничители по отношение на държавния дълг са спазени. В номинално изражение държавният дълг за годината възлиза на 22,0 млрд. лв., като индикаторът държавен дълг отнесен към БВП отчита значително подобрене (1,5 пр.п.) спрямо предходната година – относителният дял в БВП на държавния дълг се свива от 20,1 % от БВП за 2018 г. до 18,6 % от БВП за 2019 г.

Съпоставени с предходната година, данъчните, вкл. осигурителните приходи нарастват номинално с 3,0 млрд. лв. (9,4 %), като приходите от данъци по държавния бюджет нарастват с 1,9 млрд. лв. (8,7 %), а приходите от социални и здравноосигурителни вноски отчитат ръст от почти 1,1 млрд. лв. (11,5 %). Основните фактори за ръста на приходите са, от една страна, продължаващото възходящо развитие при някои от важните макроикономически индикатори като потребление, инвестиции и др., както и намаление на нивото на безработица, и от друга, на изпълнението на мерките за повишаване на събираемостта на приходите, справяне със сенчестата икономика, както и други стъпки в тази насока. Подобряването на събираемостта на данъците е отразено в препоръките на Съвета на Европейския съюз и е от ключово значение за доброто управление на държавата. Повечето от мерките в областта на данъчната политика са с постоянен характер и са включени в стратегическите и оперативните документи, които всяка от отговорните институции разработва и прилага. Основните резултати от дейностите за подобряване на събираемостта и повишаване на данъчните приходи са отчетени в Националната програма за реформи на България за 2019 г., в рамките на Европейския семестър.

Параметрите по разходите са близки до планираните с разчетите към ЗДБРБ за 2019 г., като разходите и вноската на Република България за общия бюджет на ЕС представляват 97,6 % спрямо актуализираните годишни разчети към ЗДБРБ за 2019 година. Приоритетите в частта на разходите бяха насочени основно към мерки в частта на политиката по доходите в бюджетния сектор, социалната и пенсионната система, здравеопазването, образованието, отбраната, транспорта и други. С най-голяма социална значимост и с непосредствен ефект върху благосъстоянието на хората бяха планираните мерки за 2019 г., отнасящи се до политиката по доходите, като през 2019 г. се увеличиха разходите за персонал в бюджетната сфера с 10 %,

⁴ Актуализирани разчети съгласно ЗИД на ЗДБРБ за 2019 г.

възнагражденията на педагогическия персонал - средно с 20 %, също така и мерките в пенсионната политика - от 1 юли 2019 г. бяха увеличени всички пенсии отпуснати до 31 декември 2018 г. с 5,7 % и беше увеличен максималният размер на получаваните една или повече пенсии на 1 200 лв. През 2019 г. за Великден и Коледа бяха изплатени добавки към пенсиите на пенсионерите с най-ниски пенсии. По-високи са и разходите по програмите, дейностите и службите по социалното осигуряване, подпомагане и заетостта, вкл. и с европейски средства.

Секторите на образованието и здравеопазването за поредна година са във фокуса на водената политика. Разходите за функция „Здравеопазване“ за годината са в размер на 4,5 % от БВП. Съпоставено с годишния разчет, извършените разходи представляват 102,4 %, като превишението на разчета е свързано основно с извършените в края на годината разходи по бюджета на НЗОК за разплащане на задължения към чужбина за сметка на по-доброто изпълнение на приходите по бюджета на НЗОК. Разходите за функция „Образование“ са в размер на 3,8 % от БВП, като за поредна година публичните разходи в сектора нарастват значително.

Развитието на инфраструктурата също е сред приоритетните разходни политики за годината. За поредна година бяха осигурени средства за реализиране на големи инфраструктурни проекти, в т.ч. за изграждането на нови участъци от АМ „Хемус“ и АМ „Европа“, както и за ремонти на съоръжения на АМ „Тракия“, АМ „Хемус“, участъци от първокласна, второкласна и третокласна пътна мрежа и др. Политиките за развитие на транспортната инфраструктура ще допринесат за стимулирането на икономиката в тези региони на страната, които трябва да постигнат изпреварващо развитие и да привлекат нови инвестиции.

Друг акцент в разходните политики за годината бе развитието на националните отбранителни способности. Разходите за функция „Отбрана и сигурност“ за годината са в размер на 5,5 % от БВП. В изпълнение на Решение на Народното събрание от 16 януари 2019 г. бяха проведени преговори с правителството на САЩ за придобиване на нов тип боен самолет, като в резултат бе предложено на Народното събрание да ратифицира четири отделни договора между Република България и правителството на САЩ за реализиране на проекта. Съществен момент във финансовия модел на договорите бе начинът на плащане, който предвиждаше определената цена да се депозира изцяло в кратък срок след тяхното подписване по сметка на федералното правителство. Депозиранията средства ще се използват от Агенцията на САЩ за сътрудничество в областта на отбраната и сигурността за извършване на плащания през целия ход на изпълнението на договорите. Този финансов модел и значителната стойност на договорите наложи осигуряването на допълнителни разходи по бюджета на Министерството на отбраната за 2019 г., което от своя страна наложи изготвянето и приемането на ЗИД на ЗДБРБ за 2019 г. С разчетите към актуализирания ЗДБРБ за 2019 г. бе предвидено дефицитът по консолидираната фискална програма за 2019 г. да не надвиши 2,1 % от БВП.

Основни параметри по консолидираната фискална програма за 2019 г.

Таблица с основните параметри по изпълнението на приходите и разходите по консолидираната фискална програма за 2019 г.

ПОКАЗАТЕЛИ ⁵	Отчет 2018 г. (млн. лв.)	Програма ⁶ 2019 г. (млн. лв.)	Отчет 2019 г. (млн. лв.)	Изпълнение спрямо 2018 г. (%)	Изпълнение спрямо програма (%)
Приходи, помощи и дарения	39 650,9	43 857,0	44 048,6	111,1%	100,4%
- Данъчно-осигурителни приходи	32 235,5	34 546,1	35 280,6	109,4%	102,1%
Преки данъци	6 132,5	6 559,9	6 714,9	109,5%	102,4%
Косвени данъци	15 531,0	16 437,3	16 847,7	108,5%	102,5%
Приходи на социалното и здравното осигуряване	9 458,3	10 379,2	10 546,9	111,5%	101,6%
Други данъци	1 113,8	1 169,6	1 171,0	105,1%	100,1%
- Неданъчни приходи	5 302,3	6 627,6	6 303,3	118,9%	95,1%
- Помощи и дарения	2 113,0	2 683,3	2 464,7	116,6%	91,9%
Разходи и вноски в бюджета на ЕС	39 515,7	46 289,6	45 201,0	114,4%	97,6%
- Нелихвени разходи	37 744,1	44 338,2	43 359,1	114,9%	97,8%
Текущи нелихвени в т.ч. социални и здравно- осигурителни плащания	32 363,9	35 861,7	35 753,9	110,5%	99,7%
Капиталови разходи	16 073,4	17 395,1	17 249,1	107,3%	99,2%
Предоставени текущи и капит. трансфери за чужбина	5 325,7	8 462,2	7 561,5	142,0%	89,4%
- Лихви	54,5	14,4	43,7	80,1%	303,6%
Външни лихви	688,2	669,2	648,8	94,3%	96,9%
Вътрешни лихви	447,1	455,9	445,0	99,5%	97,6%
Вътрешни лихви	241,1	213,3	203,8	84,5%	95,5%
- Вноска в бюджета на ЕС	1 083,4	1 282,1	1 193,1	110,1%	93,1%
Дефицит/излишък	135,1	-2 432,6	-1 152,4		

➤ **Приходите, помощите и даренията по консолидираната фискална програма за 2019 г. са в размер на 44 048,6 млн. лв.,** което представлява 37,1 % от БВП при 36,1 % от БВП за 2018 г. Постъпилите приходи по КФП за 2019 г. представляват 100,4 % спрямо годишните разчети към ЗДБРБ за 2019 г. Изпълнението на приходите по държавния бюджет е 101,2 %, по бюджета на ДОО – 102,8 %, по бюджета на НЗОК – 103,0 %, по бюджетите на общините – 100,0 %, Разплащателна агенция към ДФ „Земеделие“ (вкл. по бюджетите на бенефициентите) – 48,9 %, Национален фонд (вкл. по бюджетите на бенефициентите по оперативните програми) – 106,9 %. Съпоставени с 2018 г., постъпленията по консолидираната фискална програма бележат номинален ръст от 11,1 % (4 397,7 млн. лева).

Общата сума на **данъчните постъпления** (вкл. приходите от осигурителни вноски) за годината възлиза на 35 280,6 млн. лв. (109,4 % спрямо годишните разчети). Относителният дял на данъчните приходи към общите постъпления по КФП е 80,1 %. Данъчните постъпления за 2019 г. представляват 29,7 % от БВП за годината, при 29,4 % от БВП за 2018 г. Съпоставени с предходната година, данъчните приходи нарастват номинално с 3 045,1 млн. лв. (9,4 %).

⁵ Поради закръгление в млн. лв., някои сумарни позиции в таблицата не се изчерпват от съставните им числа.

⁶ С оглед съпоставимост с отчетните данни на показателите по КФП по програмата за 2019 г.:

i) разчетите в позицията „Резерв за непредвидени и/или неотложни разходи“ са отнесени в съответните разходни позиции според основното предназначение на планираните средства;

ii) Нетният прираст на държавния резерв е отнесен в позицията „Капиталови разходи“.

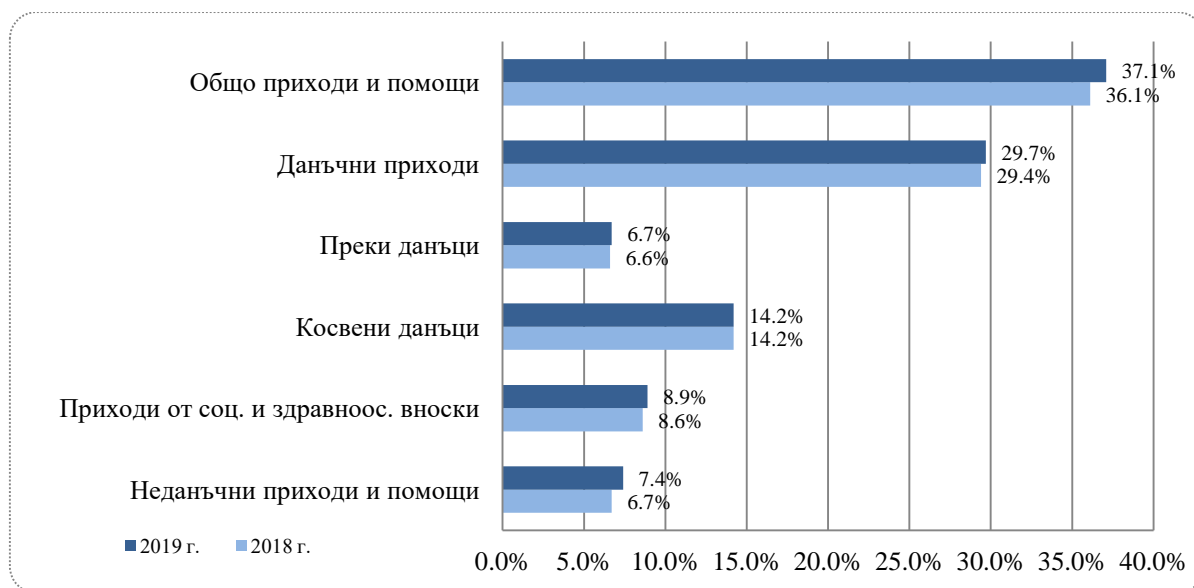
Приходите в частта на преките данъци възлизат 6 714,9 млн. лв., което представлява 102,4 % спрямо планираните за годината. Постъпленията от преки данъци за 2019 г. представляват 5,7 % от БВП при 5,6 % от БВП за 2018 г. Приходите от косвени данъци са в размер на 16 847,7 млн. лв., което представлява 102,5 % спрямо годишния разчет. Постъпленията от косвени данъци представляват 14,2 % от БВП, при 14,2 % за 2018 г. Постъпленията от други данъци (включват други данъци по ЗКПО, имуществени данъци и др.) са в размер на 1 171,0 млн. лв., което представлява 100,1 % спрямо годишните разчети за 2019 г.

Приходите от социалноосигурителни и здравни вноски за 2019 г. са в размер на 10 546,9 млн. лв., 101,6 % спрямо планираните за 2019 г. и с 1 088,7 млн. лв. (11,5 %) повече спрямо предходната година. Отнесени към БВП, приходите от социални и здравноосигурителни вноски за 2019 г. представляват 8,9 %, при 8,6 % от БВП за 2018 г. Постъпилите през 2019 година приходи от социалноосигурителни вноски са в размер на 7 622,4 млн. лв., което е 101,1 % изпълнение на заложените за 2019 г. разчети и със 797,4 млн. лв. (11,7 %) повече спрямо 2018 г. Приходите от здравноосигурителни вноски, постъпили по бюджета на НЗОК, са в размер на 2 924,5 млн. лв., което е 102,9 % изпълнение на заложените в ЗБНЗОК за 2019 г. средства и с 291,2 млн. лв. (11,1 %) повече спрямо 2018 г.

Неданъчните приходи са **6 303,3 млн. лв.**, което представлява 95,1 % изпълнение на годишните разчети. Относителният дял на неданъчните приходи към общите постъпления по КФП е 14,3 %. Неданъчните постъпления за 2019 г. представляват 5,3 % от БВП за годината, при 4,8 % от БВП за 2018 г. Това е с 1 001,0 млн. лв. (18,9 %) повече от предходната година.

Помощите и даренията (основно средства от Структурните и Кохезионния фондове, от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони по линия на ПРСР, без директни плащания, и ЕФМДР) за 2019 г. са в размер **2 464,7 млн. лв.**, което представлява 91,9 % от разчета за годината. Постъпилите помощи за 2019 г. представляват 2,1 % от БВП за годината, при 1,9 % от БВП за 2018 г.

Приходи по КФП за 2018 г. и 2019 г., представени като процент от БВП

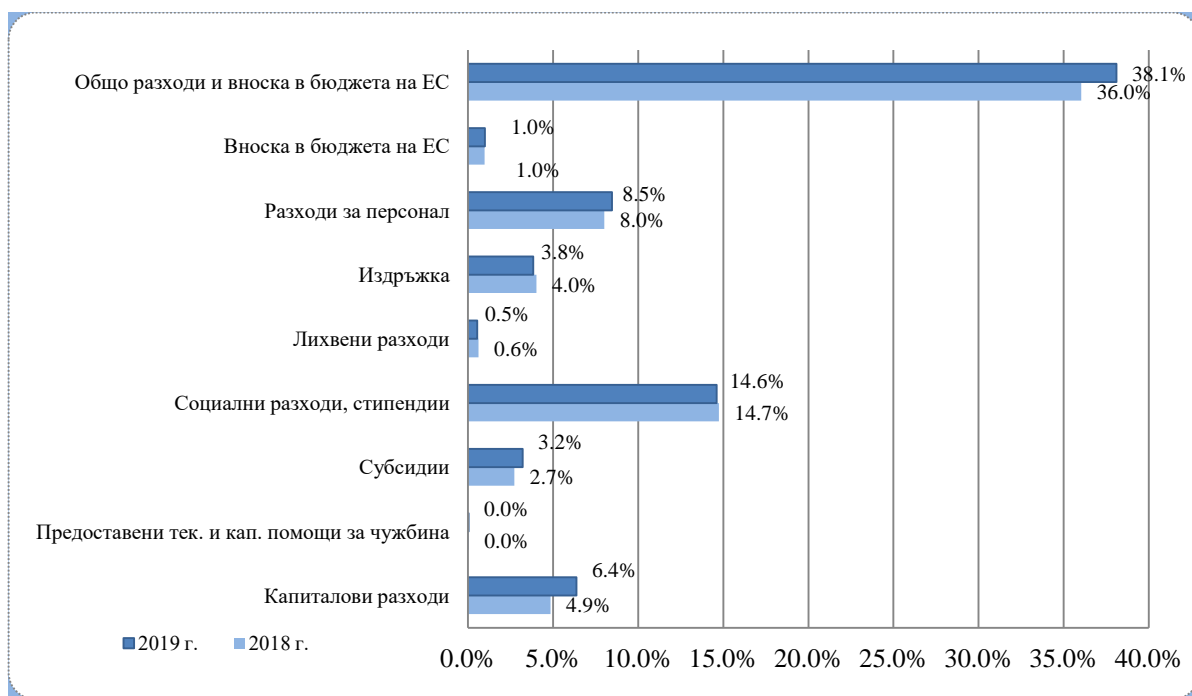

*В частта на преките данъци са включени и другите данъци

➤ **Общият размер на разходите по КФП** (вкл. вноската на Република България в бюджета на ЕС) за годината **възлиза на 45 201,0 млн. лв.**, което представлява 97,6 % от годишния разчет за 2019 г. *Лихвените плащания* възлизат на 648,8 млн. лв. (96,9 % от планираните за 2019 г.), *текущите нелихвени разходи* – на 35 753,9 млн. лв. (99,7 % от разчета за годината), *капиталови разходи* (вкл. нетния прираст на държавния резерв) – 7 561,5 млн. лв. (89,4 % от разчетите към ЗДБРБ за 2019 г.) и *предоставени текущи и капиталови трансфери за чужбина* – 43,7 млн. лв. при планирани с разчетите към ЗДБРБ за 2019 г. 14,4 млн. лева.

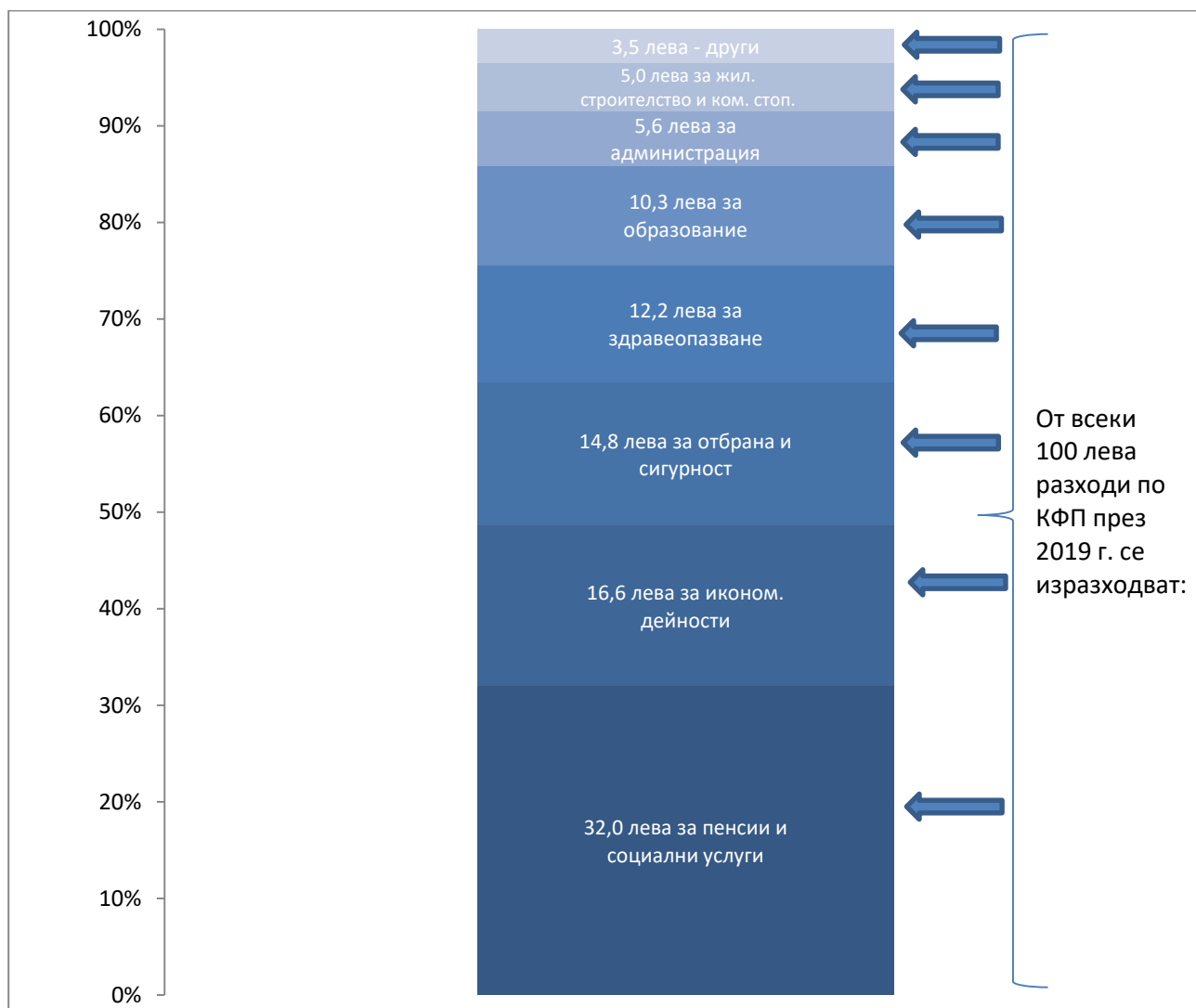
Разходите по КФП, представени като процент от БВП, представляват 38,1 % от БВП за 2019 г. при 36,0 % от БВП за 2018 г.

Разходи по икономически елементи за 2018 г. и 2019 г. отнесени към БВП

Направление на разходите по КФП за 2019 г. по функционален признак

Разгледани *по функционален признак*, бюджетните разходи отразяват основните направления на разходните политики по КФП в рамките на бюджетния ресурс за 2019 г. Разходите, извършени за обезпечаване на политиките и отговорностите на държавата в сферата на социалното осигуряване, подпомагане и грижи, икономическите дейности и услуги, здравеопазването, образованието и отбраната и сигурността съставляват почти 86 на сто от всички разходи, извършени през 2019 година.

Социално осигуряване, подпомагане и грижи

С най-голям относителен дял (32,0 %) от общите разходи по КФП за 2019 г. са разходите във функция „**Социално осигуряване, подпомагане и грижи**“. В тази функция се отчитат разходите за пенсии, социални помощи и обезщетения и разходите за издръжка на службите за социално осигуряване. Общите разходи за функцията за годината възлизат на 14 067,2 млн. лв. или 11,9 % от БВП.

С най-голям относителен дял във функцията са разходите в група „**Пенсии**“, отчетени по бюджетите на ДОО и УПФ. Те възлизат на 9 901,4 млн. лв. и нарастват с 409,5 млн. лв. (4,3 %) спрямо предходната година. Нарастването на разходите се дължи на базов ефект при разходите за пенсии от увеличението на пенсиите от юли 2018 г. и индексирването на пенсиите от юли 2019 г. През 2019 г. за Великден и Коледа бяха изплатени добавки към пенсиите на пенсионерите с най-ниски пенсии, като необходимите средства за тях в размер на 103,9 млн. лв.

бяха осигурени за сметка на реструктуриране на разходите и трансферите по централния бюджет за 2019 г.

Общата сума на разходите в група *„Социални помощи и обезщетения“* на консолидирано ниво възлиза на 2 884,1 млн. лв., което представлява изпълнение 102,4 % спрямо годишните разчети. В структурно отношение това са разходи, които се извършват по държавния бюджет (главно по бюджета на МТСП) и бюджета на ДОО. Размерът на усвоените разходи в групата по държавния бюджет е 1 149,9 млн. лв. Преобладаващата част от тях са по бюджета на МТСП за помощи и добавки по Закона за социално подпомагане, Закона за интеграция на хората с увреждания (отм. от 1.1.2019 г.), Закона за хората с увреждания (в сила от 01.01.2019 г.), Закона за семейните помощи за деца, Закона за закрила на детето и др. По бюджета на ДОО за социални помощи и обезщетения по КСО са изразходвани 1 674,6 млн. лв., което е с 62,5 млн. лв. повече спрямо предходната година. Изплатените суми по основните социални рискове са както следва: обезщетения за временна неработоспособност поради общо заболяване, гледане на болен член от семейството и карантина, и нетрудови злополуки - 596,7 млн. лв.; обезщетения за безработица - 424,5 млн. лв.; обезщетения при бременност и раждане - 446,9 млн. лв.; обезщетения за отглеждане на малко дете - 173,4 млн. лв.; обезщетения за осиновяване на дете до 5-годишна възраст - 3,3 млн. лв. Като текущи трансфери за домакинствата в тази група се отчитат и изплатените през 2019 г. средства от бюджета на НЗОК за сметка на трансфера от МЗ за дейности за здравнонеосигурени лица, лекарствени продукти и за потребителска такса в размер на 55,0 млн. лв.

Общият размер на изразходваните средства за група *„Програми, дейности и служби по социалното осигуряване, подпомагане и заетостта“* за 2019 г. е 1 281,7 млн. лв., като основните системи, по които са извършени разходите са държавния бюджет, общинските бюджети и сметките за средства от ЕС. С най-голям дял в групата са разходите, отчетени по общинските бюджети (546,3 млн. лв.). Тук се отчитат разходите за персонал и издръжка на специализираните институции за предоставяне на социални услуги (домове за възрастни хора с увреждания, домове за стари хора и домове за деца) и на социалните услуги, предоставяни в общността (дневни центрове за лица с увреждания, центрове за социална рехабилитация и интеграция, за временно настаняване, за обществена подкрепа, за работа с деца на улицата, за настаняване от семеен тип и други, защитени, преходни и наблюдавани жилища, звена *„Майка и бебе“*, приюти). Отчетени са средства и за изплащане на възнагражденията на работещите по програмите за временна заетост и по предоставянето на социалните услуги *„Личен асистент“*, *„Социален асистент“* и *„Домашен помощник“*, за изплащане от държавата на присъдена издръжка и за компенсации на безплатни или по намалени цени пътувания на определени категории правоимащи лица. Размерът на разходите в групата по държавния бюджет е 211,3 млн. лева. Значителен е и делът на средствата от ЕС и други международни програми - 403,8 млн. лева. Те са отчетени по ОП *„Развитие на човешките ресурси“* за програмни периоди 2007-2013 г. и 2014-2020 г., ОП *„Фонд за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица“* и ОП *„Региони в растеж“*.

Икономически дейности и услуги

На второ място в структурата на общите разходи по КФП за 2019 г. е функция *„Икономически дейности и услуги“* в размер на 7 311,0 млн. лева. Те съставляват 16,6 % от общите разходи по КФП и са свързани с реализиране на приоритети в сферата на енергетиката, промишлеността и строителството, транспорта и съобщенията, селското и горското стопанство, риболова, туризма и други. Основните направления, по които са разходвани средствата са: изграждане на инфраструктурни обекти с национално значение, ремонт и поддържане на съществуващата транспортна мрежа, подпомагане на земеделските производители и взаимоотношенията на бюджета с реалния сектор. Голяма част от разходите са по програми и проекти съфинансирани от ЕС.

През 2019 г. с най-голям относителен дял във функцията (49,0 %) са разходите по група *„Транспорт и съобщения“* (3 585,0 млн. лева). Разходите са свързани с финансиране на проекти с национални средства, със средства на ЕС (вкл. националното съфинансиране) и проекти, финансирани с държавни инвестиционни заеми. Целта на провежданата политика в този сектор е изграждане на устойчива транспортна система, развит съобщителен и жизнеспособен

пощенски сектор, съвременна електронна инфраструктура и услуги, както и технологично развитие и иновации. Политиката в областта на транспорта е насочена към развитие на базисната транспортна инфраструктура, която е важно условие за поддържането на устойчив икономически растеж. По бюджетите на министерствата и ведомствата са изразходвани 1 953,5 млн. лв. - основно чрез бюджетите на Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията (МТИТС) и Министерството на регионалното развитие и благоустройството (МРРБ), респективно Агенция „Пътна инфраструктура“ (АПИ)). През 2019 г. чрез бюджета на МТИТС са предоставени субсидии за „БДЖ – Пътнически превози“ ЕООД за изпълнението на обществена превозна услуга – превоз на пътници на територията на Република България с железопътен транспорт в размер на 172,9 млн. лв. и субсидии за „Български пощи“ ЕАД за компенсиране на несправедливата финансова тежест от извършване на универсалната пощенска услуга, на основание чл. 29 от Закона за пощенските услуги в размер на 21,4 млн. лева. През отчетния период са одобрени допълнителни разходи по бюджета на МТИТС в размер на 208,0 млн. лв. като капиталов трансфер за НК „Железопътна инфраструктура“ за погасяване на възмездна финансова помощ, предоставена за приключване на инвестиционни проекти на НК „Железопътна инфраструктура“ по Оперативна програма „Транспорт“ 2007-2013 г.

През 2019 г. по бюджета на АПИ, чийто ръководител е второстепенен разпоредител с бюджет към министъра на регионалното развитие и благоустройството, по група „Транспорт и съобщения“ са отчетени средства в размер на 1 385,3 млн. лв. Изпълняваните дейности от АПИ бяха насочени към осигуряване на съпоставимо с европейската практика високо ниво на автотранспортна достъпност и мобилност за територията на Република България; поддържане и развитие на републиканската пътна инфраструктура в съответствие със съвременните изисквания на автомобилния транспорт; модернизация и обновяване на републиканската пътна мрежа. През отчетния период, освен утвърдените средства със ЗДБРБ за 2019 г., по бюджета на МРРБ, респективно АПИ, са предоставени допълнителни разходи за доизграждане на автомагистрала „Хемус“; за финансиране дейността на Националното тол управление в АПИ; за укрепване на обекти от републиканската пътна мрежа, засегнати от геодинамични процеси и явления; за изпълнение на проект "Софийски околновръстен път"; за ремонтно-възстановителни дейности по републиканската пътна мрежа, за изплащане на равностойните парични обезщетения на собствениците на отчуждените имоти и части от имоти и др.

Отчетените разходи по общинските бюджети за група „Транспорт и съобщения“ са в размер на 398,3 млн. лв. Средствата са основно за поддържане на четвъртокласната пътна мрежа на общините и прилежащата към нея инфраструктура, субсидии за вътрешноградския и междуселищния транспорт и др.

Изразходваните средства от ЕС в група „Транспорт и съобщения“ са в размер на 718,0 млн. лв. и са основно по оперативни програми „Транспорт и транспортна инфраструктура“ и „Региони в растеж“.

Общият размер на усвоените средства по група „*Минно дело, горива и енергия*“ за 2019 г. е 2 148,1 млн. лв., като преобладаваща част от тях (2 099,1 млн. лева) са извършени по бюджета на Фонд "Сигурност на електроенергийната система" (ФЕСС). С основната част от тях са платени средства за покриване на разходите, извършени от обществения доставчик (на ел. енергия), произтичащи от задълженията му по чл. 93а и 94 от Закона за енергетиката и за предоставяне на премия на производител по чл. 162а и производител с обект с обща мощност 1MW и над 1MW по Закона за енергията от възобновяеми източници, определени с решение на Комисията за енергийно и водно регулиране, включително за минали регулаторни периоди.

Отчетените разходи по държавния бюджет в групата са в размер на 47,2 млн. лв. и са разходи по бюджета на Министерството на енергетиката, насочени към гарантиране на енергийната сигурност на страната; пълна либерализация на пазарите на електроенергия и газ; насърчаване въвеждането на енергоефективни и екологосъобразни технологии; подобряване на енергийния и екологичен мениджмънт, и производството и потреблението на възобновяема енергия и биогорива; подкрепа на енергоспестяването; качествено и сигурно задоволяване потребностите на обществото от енергия и енергийни ресурси; запазване и развитие капацитета на ядрената енергетика и свързаните с нея дейности, в т.ч. продължаване живота на блокове 5 и 6 на АЕЦ „Козлодуй“ и др.

Общата сума на разходите в група „Селско стопанство, горско стопанство, лов и риболов” е 1 062,1 млн. лева. От тази сума 538,8 млн. лв. са отчетени от Министерството на земеделието, храните и горите (МЗХГ) и Държавен фонд (ДФ) „Земеделие“. Средствата по бюджета на МЗХГ – 185,7 млн. лв. са за изпълнение на следните политики: борба със заразни и паразитни болести; събиране и унищожаване на високорискови отпадъци; закупуване на ваксини и диагностикуми; покупка на противораждови ракети за борба с градушките; охрана и възпроизводство на горите; издръжка на горската и ловна стража с оглед опазване на горите и дивеча; опазване, възстановяване и подобряване на почвеното плодородие и екологичните функции на почвената покривка; развитието на лозаровинарския сектор в страната съгласно изискванията на ЕС; опазване селекцията в животновъдството с оглед подобряване породата им; контрол на зърното и фуража; опазване и възпроизводство на рибата и аквакултурите, опазване и обогатяване на рибните ресурси в страната; изпитване, изследване и сертифициране на земеделската и горска техника; сортоизпитване, сертифициране и контрол на посевния и посадъчен материал; опазване на страната от проникването и разпространяването на вредители по растенията и растителните продукти; за субсидиране цената на водата за поливни нужди и други.

Главните направления, в които са изразходвани сумите по бюджета на ДФ „Земеделие“ – 355,0 млн. лв. са: за развитие на селските райони – 18,6 млн. лв., за селскостопански пазарни механизми – 5,5 млн. лв., за директни плащания и мерки за специфично подпомагане – 1,6 млн. лв., за държавни помощи и национални доплащания и САПАРД – 304,6 млн. лв., за рибарство и аквакултури – 0,3 млн. лв. Най-голяма част от средствата – 133,7 млн. лв. са изразходвани за осъществяване на държавно подпомагане под формата на държавни помощи, следвани от преходна национална помощ за животни – 82,7 млн. лв. и преходна национална помощ за тютюн – 80,1 млн. лева. Одобрените схеми за преходна национална помощ са предварително съгласувани с Европейската комисия (ЕК). Целта им е да приближи нивото на подкрепа на българските производители с останалите държави-членки и да повиши конкурентоспособността им. Схемите се определят от МЗХГ съобразно водената политика, след одобрена нотификация от ЕК. Подпомагането по схемите за преходна национална помощ се извършва според разпоредбите на Наредба 3 за условията и реда за прилагане на схемите за директни плащания, като право на подпомагане по схемата за тютюн имат земеделски стопани, които са отглеждали тютюн, през която и да е година от референтния период 2007 - 2009 г., изкупен и премиран по реда на Закона за тютюна, тютюневите и свързаните с тях изделия.

Изразходваните европейски средства в група „Селско стопанство, горско стопанство, лов и риболов” са 499,5 млн. лв., включително разходите за национално съфинансиране. Основната част от тези разходи (416,7 млн. лв.) са извършени чрез Разплащателната агенция към Държавен фонд „Земеделие” за финансиране на мерки и програми, финансирани чрез Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони, Европейския фонд за рибарство и Европейския фонд за гарантиране на земеделието.

По общинските бюджети в групата са изразходвани 23,9 млн. лв. В групата се отчитат разходите, определени по решение на общинския съвет, свързани с охрана на земеделски имоти, горски площи, управление и регулиране на дейностите по горско стопанство, лов и риболов и други дейности по селско и горско стопанство.

Разходите в сферите на *промишлеността и строителството, туризма и другите дейности по икономиката* са в размер на 515,8 млн. лв. и са изразходвани за: устойчиво икономическо развитие и повишаване конкурентоспособността на българската икономика; повишаване на конкурентоспособността на българския туризъм и в резултат на това нарастване на приходите от международен туризъм в България; подобряване на бизнес средата, условията за инвестиции, иновации, високите технологии и предприемаческата активност, осигуряване закрила на индустриалната собственост и др. Преобладаващо изразходваните суми са от сметките за средства от ЕС – 296,3 млн. лв. (основно по ОП „Иновации и конкурентоспособност”).

Отбрана и сигурност

Разходите, извършени в сферата на **отбраната и сигурността** през 2019 г., са в размер на 6 513,5 млн. лв. или 14,8 % от общите разходи, което представлява 5,5 % от БВП. С извършените разходи са обезпечени дейностите по осигуряването на националната сигурност и

отбраната, опазването на обществения и правовия ред, поддържането на отбранителния потенциал на страната и издръжката на съдебната власт и администрацията на затворите. Извършените разходи по консолидираната фискална програма за група „Отбрана“ през 2019 г. са в размер на 3 463,5 млн. лв. Най-голям относителен дял имат разходите, отчетени по бюджета на Министерството на отбраната – 3 461,5 млн. лв., като значителна част от тях бяха свързани с реализирането на инвестиционния проект за придобиване на нов тип боен самолет (F-16 Block 70) за българските ВВС. Разходите за група „Полиция, вътрешен ред и сигурност“ по КФП са в размер на 1 987,9 млн. лв., като с най-голям дял са МВР с 1 576,6 млн. лв. Средствата за осигуряване дейността на съдебната власт са в размер на 775,3 млн. лв., а за тези по администрирането на затворите – 177,3 млн. лв. Останалите средства във функцията - 109,5 млн. лв., са за защита на населението, управление и дейности при стихийни бедствия и аварии.

Здравеопазване

В структурата на общите разходи по КФП за 2019 г. разходите за функция „Здравеопазване“ са с дял от 12,2 %, които отразяват държавната политика в областта на общественото здраве и здравето осигуряване. Изразходваните средства в сферата на здравеопазването за 2019 г. са в размер на 5 381,9 млн. лв. и представляват 4,5 % от БВП. Съпоставени с 2018 г. те нарастват с 548,3 млн. лв. (11,3 %). Отчетените разходи в тази функция по бюджета на НЗОК са в размер на 4 266,1 млн. лв., като с най-голям относителен дял са здравноосигурителните плащания в размер на 4 208,9 млн. лв., изразходвани по следните направления: първична извънболнична медицинска помощ - 226,3 млн. лв.; специализирана извънболнична медицинска помощ - 249,3 млн. лв.; дентална помощ - 164,6 млн. лв.; медико-диагностична дейност - 89,1 млн. лв.; лекарствени продукти, медицински изделия и диетични храни за специални медицински цели за домашно лечение на територията на страната и за лекарствени продукти за лечение на злокачествени заболявания в условията на болнична медицинска помощ, които НЗОК заплаща извън стойността на оказваните медицински услуги - 1 131,9 млн. лв.; медицински изделия, прилагани в болничната медицинска помощ - 101,3 млн. лв.; болнична медицинска помощ – 1 987,2 млн. лв. и други здравноосигурителни плащания - 259,2 млн. лева. С разходите по държавния бюджет за функцията (862,0 млн. лв.) се финансират следните приоритетни политики - политика в областта на общественото здравеопазване – центрове за спешна медицинска помощ; регионални инспекции, центрове за трансфузионна хематология и др.; политика в областта на реализиране на национални здравни програми по стратегически здравни приоритети и социално значими заболявания; осигуряване на медикаменти, консумативи и биопродукти по централна доставка; диагностично-консултативна и лечебна дейност в лечебните заведения, в системата на МЗ, МТИТС, МС, МО, МВР и ММС. Основните разходи за функция „Здравеопазване“ по държавния бюджет се осъществяват чрез бюджета на Министерството на здравеопазването.

По общинските бюджети за функцията са отчетени разходи в размер на 220,0 млн. лева. С тези средства са финансирани разходите за персонал в детските ясли и детските кухни, разходите за здравни кабинети в детските градини и училища, здравни медиатори, общинските съвети по наркотични вещества и превантивно информационни центрове и др.

Образование

Разходите за сферата на **образованието** съставляват 10,3 % от общите разходи по КФП за 2019 г. Общата сума на изразходваните средства в тази функция за годината е 4 512,5 млн. лв., което представлява 3,8 % от БВП. От тях по държавния бюджет са отчетени разходи в размер на 529,6 млн. лева. През 2019 г. е осигурено приоритетно изпълнението на следните политики: увеличение на възнагражденията на педагогическите специалисти, като за тази цел са осигурени допълнително 330,0 млн. лв.; финансиране на мерки за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система; осигуряване на съвременна образователна среда и достъп до информационни технологии; повишаване квалификацията на педагогическите специалисти и обучението на българите в чужбина. През 2019 г. е запазен децентрализираният подход за финансиране на сектор „Образование“ при следване на единни принципи при изразходването на средства, независимо от финансиращия орган.

Най-голяма част от разходите по функцията се извършват от общините, тъй като финансирането на преобладаващата част от детските градини, началните и средните училища е децентрализирано и става чрез общинските бюджети. Разходите по общинските бюджети за функцията са 2 814,4 млн. лева. или 106,9 % спрямо разчетите към ЗДБРБ за 2019 г. Превишението спрямо закона се дължи на финансирането по национални програми „Оптимизиране на вътрешната структура на персонала“, „Осигуряване на съвременна образователна среда“, „Без свободен час“, „Информационни и комуникационни технологии (ИКТ) в системата на предучилищното и училищното образование“ и други национални програми за развитие на образованието. Училищата и детските градини са получили допълнителни средства за компенсиране транспортните разходи на педагогическия персонал, за работа с деца от уязвими групи, за стипендии на деца с изяви дарби, за диференцирано заплащане на труда на директорите, за безплатен транспорт на ученици до 16 г. възраст, за закупуване на познавателни книжки, учебници, достъп до електронно четими учебници, учебни комплекти и учебни помагала, за изплащане на стипендии за постигнати образователни резултати, както и средства за издръжка на паралелки за придобиване на квалификация по защитени специалности от професии и по специалности от професии, за които е налице очакван недостиг от специалисти на пазара на труда. Тук се включват и разходите за персонала в училищата и детските градини, издръжката на децата в подготвителните групи, всички разходи за издръжка на специални, неспециализирани, специализирани и професионални гимназии и на общежитията, разходи за ресурсно подпомагане и създаване на условия за приобщаващо образование, средства за дейности за развитие на интересите, способностите, компетентностите и изявата в областта на науките, технологиите, изкуствата и спорта на децата и учениците, както и други дейности по образованието.

По бюджетите на държавните висши училища са отчетени 850,2 млн. лв., които са преобладаващата част от средства за финансиране на дейностите в сферата на висшето образование.

Средствата от ЕС във функцията са в размер на 314,4 млн. лв. и са основно по ОП „Региони в растеж“, ОП „Наука и образование за интелигентен растеж“ и др.

Разходи, класифицирани в други функции

Разходите за функция „**Общи държавни служби**“ са в размер на 2 479,4 млн. лв. (2,1 % от БВП). Разходите за дейностите по **жилищно строителство, благоустройство, комунално стопанство и опазване на околната среда** са в размер на 2 217,6 млн. лв. (1,9 % от БВП). Извършените разходи през годината за финансиране на сферата на **културата, спорта, почивните дейности и религиозното дело** са в размер на 876,1 млн. лв. или 0,7 % от БВП. **Разходите, неклассифицирани в другите функции** (без вноската за бюджета на ЕС), включват лихвените плащания по обслужване на държавния и общинския дълг и др. и са в размер на 648,8 млн. лв., което представляват 0,5 % от БВП.

Бюджетно салдо по консолидираната фискална програма

Салдото по консолидираната фискална програма на касова основа за 2019 г. е отрицателно в размер на 1 152,4 млн. лева. Отнесен към БВП, дефицитът по КФП за 2019 г. представлява 1,0 % от БВП. За сравнение в актуализираните разчети към ЗДБРБ за 2019 г. е заложен дефицит за годината в размер на 2 432,6 млн. лв., което означава, че спрямо заложеното в програмата за годината се отчита номинално подобрене на бюджетното салдо с близо 1,3 млрд. лв.

Бюджетно салдо по държавния бюджет

На база на данните от годишните отчети за касовото изпълнение на бюджета на първостепенните разпоредители с бюджет салдото по държавния бюджет за 2019 г. е отрицателно в размер на 917,6 млн. лв. (0,8 % от БВП), което съпоставено със заложения размер за дефицита по държавния бюджет в актуализираните разчети по ЗДБРБ за 2019 г. (2 231,9 млн. лв.) представлява подобрене с 1 314,4 млн. лева.

Салдо на сектор „Държавно управление“ въз основа на методологията на Европейската система от национални и регионални сметки (ЕСС 2010)

Съгласно априлските Нотификационни таблици за дефицита и дълга на България салдото на сектор „Държавно управление“ за 2019 г. е положително в размер на 2,1 % от БВП.

На база на публикуваните в края на април данни на Евростат за дефицита и дълга на държавите членки през 2019 г. се отчита свиване на дълга и минимално влошаване на дефицита средно за ЕС. Осреднената стойност на дефицита за държавите - членки на ЕС за 2019 г. се равнява на 0,6 % от БВП (близък до отчетения дефицит в размер на 0,4 % от БВП за 2018 г.), а за страните от еврозоната – 0,6 % от БВП (0,5 % от БВП за 2018 г.). Шестнадесет държави членки отчитат излишък за 2019 г., докато други девет отчитат дефицит в рамките на референтната стойност на Пакта за стабилност и растеж (до 3 % от БВП). Само две държави-членки (Румъния и Франция) отчитат дефицит по-висок или равен на референтната стойност.

По отношение на дълга България се придвижва едно място напред и вече е втора след Естония, с най-нисък дълг на сектор „Държавно управление“ в ЕС за 2019 г. – 20,4 % от БВП. Спрямо предходната година се отчита понижение на показателя с 1,9 пр. п. Единадесет държави членки надвишават референтната стойност от 60 % от БВП в Пакта за стабилност и растеж, като средно за ЕС дългът се свива с 1,8 пр. п. на годишна база до 77,8 % от БВП за 2019 година.

Фискално правило по отношение на структурния дефицит на сектор "Държавно управление"

- Средносрочната бюджетна цел за структурния баланс на сектор „Държавно управление“, залегнала в Конвергентната програма на страната, е в размер на -1,0 % от БВП. Тази цел е в пълно съответствие с изискванията на чл. 23, ал. 2 от ЗПФ, като отчита текущото ниво през 2019 г. на консолидирания дълг на сектор „Държавно управление“, както и ниските рискове пред дългосрочната устойчивост на публичните финанси.
- Както през 2018 г., така и през 2019 г. България преизпълнява средносрочната бюджетна цел на страната за структурен баланс от -1 % от БВП. През 2019 г. структурният баланс бе положителен и възлезе на 2,1 % от БВП, което е близко до постигнатото през 2018 г. ниво от 2 %.

Фискално правило по отношение на дефицита на сектор "Държавно управление"

- Разпоредбите на чл. 25, ал. 2 на Закона за публичните финанси по отношение на салдото на сектор „Държавно управление“ за 2019 г. са изпълнени, като съгласно данните в априлските Нотификационни таблици за дефицита и дълга на сектор „Държавно управление“ бюджетното салдо за 2019 г. е положително в размер на 2,1 % от БВП.

Фискално правило по отношение на ръста на бюджетните разходи

- Според изчисленията на Европейската комисия, представени в Ръководството към Пакта за стабилност и растеж, референтният растеж на потенциалния БВП за 2019 г. възлиза на 2,7 %. България продължава да преизпълнява заложената средносрочна бюджетна цел и през 2019 г., следователно изменението на разходите, изчислено по общата методология за т. нар. бенчмарк на разходите няма водеща роля. Според Ръководството: „Страните, които са надхвърлили средносрочната бюджетна цел, не трябва да бъдат оценявани за спазване на референтния критерий за разходите, стига средносрочната цел да бъде запазена“. Освен това: „При оценка на спазването на изискванията и в съответствие с Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета отклонението от референтния показател за разходите като цяло се изключва, ако държавата членка е превишила средносрочната бюджетна цел, основаваща се на структурния баланс“.

Фискално правило по отношение на салдото по КФП

- Съгласно разпоредбите на чл. 27, ал. 4 на Закона за публичните финанси дефицитът по КФП на касова основа не може да надвишава 2,0 на сто от БВП. На база на годишните отчети за касовото изпълнение на бюджетите на първостепенните разпоредители с бюджет салдото по КФП за 2019 г. е отрицателно (дефицит) в размер на 1 на сто от БВП, което не превишава референтната стойност, заложена в ЗПФ. В този смисъл разпоредбите на чл. 27, ал. 4 са изпълнени.

Фискално правило по отношение на консолидирания дълг на сектор „Държавно управление“

- Съгласно априлските Нотификационни таблици за дефицита и дълга към края на 2019 г. стойността на индикатора, определящ степента на държавна задлъжнялост и един от основните критерии за конвергенция – показателят „консолидиран дълг на сектор „Държавно управление“/БВП“ достига до ниво от около 20,4 % (при 22,3 % през 2018 г.). На база на отчетените данни за показателя, изискванията на чл. 29 от ЗПФ са изпълнени.

Фискално правило по отношение на максималния размер на разходите

- Съгласно разпоредбите на чл. 28 от Закона за публичните финанси разходите по консолидираната фискална програма не могат да надвишават референтната стойност от 40 на сто от БВП. На база на обобщените годишни отчети за касовото изпълнение на бюджетите на първостепенните разпоредители с бюджет общите разходи (вкл. вноската на Република България в общия бюджет на ЕС) по КФП за 2019 г. представляват 38,1 на сто от БВП, което съответства на посочената разпоредба.

100,4 % изпълнение на разчетите по приходите

•Изпълнението на **приходите, помощите и даренията** по КФП спрямо годишните разчети за 2019 г. е 100,4 %, а по държавния бюджет - 101,2 %.

97,6 % изпълнение на разчетите по разходите

•**Общите разходи** (вкл. вноската на България в общия бюджет на ЕС) по КФП за годината представляват 97,6 % от разчетите към ЗДБРБ за 2019 г., а по държавния бюджет разходите, трансферите и вноската за бюджета на ЕС представляват 96,4 % от планираните за годината.

1,0 % от БВП дефицит по КФП

•**Салдото** по консолидираната фискална програма за 2019 г. е отрицателно в размер на 1 152,4 млн. лв. (1,0 % от БВП), като спрямо заложената цел с актуализираните разчети към ЗДБРБ за 2019 г. бюджетното салдо по КФП отчита номинално подобрене с близо 1,3 млрд. лева.

Излишък в размер на 2,1 % от БВП на сектор "ДУ"

•Съгласно априлските Нотификационни таблици за дефицита и дълга на България **салдото на сектор „Държавно управление“** за 2019 г. е положително в размер на 2,1 % от БВП.

1,9 п.п. намаление на дълга на сектор "ДУ"

•По отношение на **дълга** България се придвижва едно място напред и вече е втора след Естония с най-нисък дълг на сектор „Държавно управление“ в ЕС за 2019 г. – 20,4 % от БВП. Спрямо предходната година се отчита понижение на показателя с 1,9 пр. п.

4,3 млрд. лв. касови постъпления от ЕС

•Общият размер на касовите постъпления от ЕС (от Структурните и Кохезионния фондове, от ЕЗФРСР и ЕФР, от средства за директни плащания към земеделските производители и плащания по пазарни мерки и др.) за 2019 г. е 4 261,4 млн. лв.

Фискалният резерв е в размер на 8,8 млрд. лв.

•**Фискалният резерв** към 31.12.2019 г. е 8,8 млрд. лв., в т.ч. 8,6 млрд. лв. депозити на фискалния резерв в БНБ и банки и 0,2 млрд. лв. вземания от фондовете на Европейския съюз за сертифицирани разходи, аванси и други.